

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 11. & seqq. de numero ordinum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

Electio Episcoporum non pertinet, jure divino ad Clerum, sed ad summam Pontificem, ut vel ipse eligat vel præscribat eligendi modum, auctoritate Augustini munire se non potuit, quem potius quoad utramque ejus partem agnoscere sibi debuisset contrarium, si ea accuratè perpenderit, quæ paulò ante *Espenceum* ex Augustino, de successoris constitutione in Episcopatu, præsentibus Coepiscopis duobus & Compresbyteris, nullà plane Pontificis Romani mentione facta, memorantem audivimus; idè ad septimam progredimur propositionem: *Ratio eligendi summam Pontificem per solos Cardinales est omnium optima & merito conservanda, etsi absolve Pontifex eam possit mutare, si vellet.* Quamvis enim ipsa propositio ad præsens Institutum pertinere non videatur, quia tamen in ejus explicatione habet aliqua, quæ non præter rem hic attenduntur, inconsultum ea omittere est visum. Nimirum, ut præscriptum in propositione modum eligendi Pontificem per Cardinales firmer Bellarminus, id alia inter demonstrationis loco adfert, *hanc eligendi formam ex omnibus aliis bonis & legitimis formis esse temperatam,* quarum quinque recenset, omnes, præter primam & ultimam, eum Clero populum quoque ad Jus eligendi Pastores & Episcopos, ad minimum pro consensu admittentes, de tertia inprimis agnoscens, *fuisse eam in usu tempore Chrysostomi, Ambrosii, Augustini, Leonis, Gregorii,* videlicet, *ut Clerus & populus eligeret,* ut postmodum sibi met ipsi, more non insolito, contradicens moneat, esse formam hanc *omnium maximè incommodam,* quam paulò ante aliis bonis & legitimis formis accensuerat, id quod nobis Augustini auctoritatem vindicantibus in præsens satis esse potest. Restat octava nunc & ultima propositio: *Si nulla extaret Constitutio Pontificia de electione Pontificis, vel casu aliquo omnes à Jure designati electores, id est, Cardinales simul perirent, jus electionis ad Episcopos vicinos & Romanum Clerum pertineret, cum dependentia tamen aliqua à Concilio Episcoporum generali.* Sed cum hujus propositionis tractatio ex Augustini seculo & auctoritate nihil plane exhibeat vel exhibere potuerit, silentio eam jure prætermittimus, ad alia facientes progressum.

CAPUT UNDECIMUM & seqq.

De

Numero, Antiquitate & officiis ordinum Ecclesiasticorum.

Quæ de prioribus hujus tractationis partibus, numero videlicet & antiquitate ordinum apud Romanenses Ecclesiasticorum in genere, notari possunt atque debent, præter ea, quæ *Gerhardus* nostro solito labore & industria ex variis Pontificiorum scriptoribus novantiquis in *Confessione Catholica* collegit, in *Vindictis Evangelico-Thomisticis* nuper quoque ex *Tannero, Laymanno, Caramele, Cottono* fuit offensum, ut prolixiori hic non opus sit repetitione, præprimis, cum à parte adversaria nihil hæcenus opponi potuerit. Nunc id tantum in gratiam lectoris innocenter curiosi addere juvat, quod *Franciscus Hallier*, Doctor Sorbonicus, in illustri opere de *Hierarchia Ecclesiastica*, quod *Ludovico* inprimis *Cellorio*, scriptori Loyolico, voluit oppositum, de *divisione Hierarchiarum ordine in Episcopos, Presbyteros & Ministros*, prolixissimè monuit, auctoritatibus Patrum, & inter eos etiam Augustini, non solum in genere probans, *Episcopalem Presbyteralem & Diaconalem esse veros ordines Hierarchicos, sed & solos ordines istos, non ceterorum (quoque) inferiorum, hierarchicos esse,* idque pluribus argumentis & rationibus, provocans etiam ad *Ecclesiam ritus, praxin & disciplinam, ternarium hierarchicorum ordinum numerum probantes, ampliore vero reprobantes,* quorum præprimis refert, quod hi ordines soli in Conciliis habuerint locum, & decretis Conciliorum nominatenus subscripserint. Et quia qui septenarium numerum defendunt, non pauca pro defensione ejus objicere solent, & quidem inter alia etiam Augustini auctoritatem, non solum Episcopos, Presbyteros & Diaconos, sed & alios sacramentorum ministros populis Christianis præesse in *de moribus Ecclesia Catholica* libro significantis; hinc idem Doctor Sorbonicus ad quævis, & in specie ad Augustini testimonium respondet, quod dum prolixè nimis ab eo factum est, lector ad ipsum remittitur fontem, ne exscriptio tedium aliquod pariat. Sufficiat nunc ille Doctoris Augustini locus, qui dictorum trium ordinum in specie facit mentionem, significantis, *Nihil esse in hac vita facilius*

lib. III.
sect. II.
pag. 230.
seqq.

cap. 33.

Epist. 148.
ad Valer.

facilius & latius & homini acceptabilius Episcopi, Presbyteri aut Diaconi officio, si perfunctorie ac adulatorie res agatur, sed nihil apud Deum miserius, tristius & damnable; item, nihil esse in hac vita difficilius, laboriosius, periculosius Episcopi, aut Presbyteri, aut Diaconi officio, sed apud Deum nihil beatius, si eo militetur modo, quo noster Imperator jubet. Alterum ab eodem Sorbonistâ citatum ejusdem sancti Patris locum huc pertinentem brevitatis causa itidem prætermitto, cum hic unus ad rem satis esse possit præsentem, id est, ad sublevandam Bellarmini pauperiem, qui in demonstrando ordinum numero ac eorum antiquitate Augustini planè oblitus est, ac si nihil quidquam de iis notatu dignum scripsisset. Quin &, ubi de officiis eorum fuit agendum, hoc solum de eo refert ex possidio, quod adhuc Presbyter ab Episcopò Antecessore Valerio habuerit potestatem prædicandi, nimirum, ut ostenderet, officium prædicandi proprium fuisse Episcoporum, ita ut Presbyteris prædicare non licuerit, nisi ex Episcopi mandato aut consensu. Addit Cellotius, qui ejusdem facti meminit, in Africâ ante Augustinum illud præstitisse neminem; ex eodem possidio, vitæ Augustini Scriptore, id etiam memorans, factum id esse contra usum & consuetudinem Ecclesiarum in Africa, ac ideo nonnullos Valerio id concedenti detraxisse Episcopos, qui tamen, utpotè Vir providus, & sciens insuper, in Ecclesiis Orientalibus id ex more fieri, utilitati Ecclesiæ consulens, dum ille Græcus commodè Latinis prædicare non posset, obtreçantium linguas non curavit; imò currente postea & volante hujusmodi fama, bono præcedente exemplo, non-nullos Presbyteros accepta ab Episcopis potestate, coram Episcopis verbum Dei populis tractare cepisse. Subjungit de suo Cellotius, incitatum hoc factò Aurelium, Carthaginensem Episcopum, sua in Ecclesia idem Presbyteris concessisse Privilegium, & gratulatum ipsi hoc factum magnopere Augustinum, Hieronymum quoque illam Ecclesiæ in Africa consuetudinem, qua Episcopi munus prædicandi sibimet solis reservarunt, graviter reprehendisse. Quæ in proximè antecedentibus de Origene nondum Presbytero, in communi Ecclesiæ consensu sacram enarrante scripturam, habet idem Cellotius, quod ad morem Ecclesiarum Orientalium, cujus mentionem modò factam vidimus, pertinet, prolixè nunc non urgeo; id tamen observans, quod occasione hujus exempli Ferrarius, Collegii Mediolanensis Ambrosiani Doctor, in de ritu sacrarum Concionum opere, non ita pridem adpositissimè notavit, morem illum, quo Episcopi tantum, non etiam Presbyteri, officio concionandiungebantur, in Ecclesia Alexandrina initium habuisse eo duntaxat tempore, quo Arius Presbyter accepta docendi facultate res novas inducens Ecclesiam turbavit, Socratis, Sozomeni & Nicephori testimoniis id comprobans, & ex aliis quibusdam Documentis Antiquitate conspicuis docens, à primis Ecclesiæ temporibus non Episcopos modo, sed etiam Presbyteros id operis ac muneris habuisse, ut prædicarent in populis. Ego hic de meo nihil planè addo, utut non nesciam, quanta Styli acerbitate hæc etiam controversiâ ante Annos non ita multos in Gallia, inter Ignatianæ Societatis adflectas & Episcopalis Privilegiorum defensores, fuerit actitata, de quâ dum Hugo Grotius suam exponere voluit mentem, sequentia in Episcoporum gratiam scripsisse legitur: Si Antiquitatem sequimur, res est expedita. Nam alloqui populum est Episcopi aut eorum, quibus id Episcopus conscio, ut mos antiquus habet, Presbyterio permittit. Permissum verò & Laicis interdum docere, Origene aliorumque nos docent exempla. Monachorum antiquitas ad hoc nullus usus, quod promissores solitudinis, quantum fieri posset, omnes cætus fugere deberent, ut vitam agerent nomini suo respondentem, quod esse plangentium, non docentium, docemur ab Hieronymo. Si tamen in aliquo præter pietatem ea adparerent, quæ docendo valde conducerent populo, nec alii facere pares reperirentur, Episcopalis functio tanti semper Privilegii in Ecclesia fuit, ut Monachum à Monachismo, id est, vita segrege absolveret, quia nimirum majus est Ecclesiæ jus in nos, quam nobis in nosmetipsos, atque id in Ecclesiis Græcis in hunc diem frequens est. Monachis verò, qui Monachi maneant, ista concedere, nec certis tantum personis, sed Societatibus integris, novum est & Latinum. Quos hæc tangant, etiam qui rhinocerotis nasum non habent, facillè intelligunt. Sicut autem nemo forsitan est, qui Episcopis verè ita dictis munus prædicandi, & quod præterea ad id de jure videtur pertinere, præ aliis non adtribuat, quod Bellarminus exemplo Augustini adducto intendit: ita optandum esset, per neglectum hujus officii Episcopalis ansam

Epist. 148.
ad Valer.in Vita
August.
cap. 5.
de Hieron.
lib. 6
cap. 12.

lib. II. c. 9.

Epist. ad
Gallos,
num. 154.

noti

ad cap. 6.
Lucæ, p.
m. 222.

non fuisse datam plurimorum gravaminum, inter quæ non possum non adducere, quæ laudatus paulò ante Didacus stella non uno in loco orbi Catholico exposuit: *Dolor est, cum tot videamus ignaros Sacerdotes, qui nec prima Grammatices rudimenta didicerunt, qui vehementer cupiunt esse Confessarii, & pro rostris prædicere. Et sunt alii, qui cum Theologi non sint, Episcopatus ambiunt, & in supremas evehit dignitates, cum nesciant, quod proprium Episcopi munus sit docere & erudire. Sic in consecratione Episcoporum consecrator tradit consecrando librum Missalem ad scapulas, dicens, Vade & prædica ovibus tibi commissis. Sed dicito mihi, quomodo sacram interpretabitur scripturam, qui Theologiam non didicit, & forsitan nec Biblia legit? Quomodo jurat in consecratione, quod calleat utrumque Testamentum in utroque sensu, qui in vita nihil aliud egit, quam venationi & voluptatibus studere? Et qui Caesareo iuri semper dedit operam, Bartolo, Baldo, Felino, & aliis hujus catervæ Doctoribus, quomodo cum veritate potest affirmare, quod utrumque Testamentum noverit in utroque sensu? Quod si dicat Canonistas & Iurisconsultos plus de publicis nosse negotiis, & quomodo sint agenda, hoc ridiculum prorsus est, eos homines eligere in Prælatos, qui potius apti sunt litibus & negotiationibus, quam docendo & prædicando. Et post aliqua: Bonum quidem est & sanctum, ut Episcopi habeant vicarios & provisores Iuristas, (quales nimirum Apostoli eorumque successores Episcopi olim habuerunt,) qui Canones Ecclesie sciant, ut judiciarias Ecclesie causas judicent; at officium Episcopi & Pastoris est docere & prædicare populo. Ad hoc autem Munus quam aptior & paratior sit Theologus, quam Iurista, tuo id arbitrio relinquo. Etenim boni Pastoris officium est, oves à lupis, id est, hereticis defendere. Quomodo autem, rogo, adversus hereticos disputabit, qui Theologus non est? Solus judicare & discernere potest Theologus, quæ propositio sit heretica, temeraria, erronea, vel scandalum minans. Solus scire potest Theologus, qui Concionator veram aut falsam prædicet doctrinam. At si hæc judicare, examinare & lance aqua pensare munus est Episcopi, qui hæc ignoraverit, quo jure in Episcopatum ascendet? Et Apostolis, quorum successores sunt Apostoli, dixit Christus, Ite & prædicate Evangelium. Non misit illos ad litigandum, sed ut Evangelium prædicent, quod munus Episcoporum est, ut ipsimet fatentur Apostoli. Cætera non addo, uberius ibidem legenda. Alia autem subjungo, quæ idem Minorita alibi habet: Ducant nostri temporis Episcopi, qui successores sunt Apostolorum, Dei verbum prædicare, juxta normam Concilii Tridentini, illis expressè præcipientis, ut prædicent per seipsos. Ideoque Paulus præcipit, ut eligantur Episcopi, qui sint ad docendum idonei, siquidem proprium munus est eorum, docere. Apostoli quidem, ut iustarent verbo Dei, septem elegerunt Diaconos, qui ministrarent in opere externo. Sed, proh dolor, quam perversè se nunc res habet! Episcopi enim ipsi occupantur in exterioribus & negotiis secularibus, & munus Episcopale, quod proprium est ipsorum, exercetur ab his, qui non tanta sunt dignitatis, quales sunt Monachi ac egeni Clerici. Quare, rogo, explicavit Saulem David scypho & hastâ, nisi quia ille dormiebat? Similiter quia Prælati dormiunt & otiantur, surripuerunt Monachi prædicationis munus, quod proprium est Episcoporum, & in ipsis remanet vigilantibus. Plura ex aliis scriptoribus similia his gravamina adscribere hic supercedeo, cum opus non sit mortuis testibus, ubi viva omnibus obvia est experientia, ad id pro Institutione conducens, ut quantum hodierni mores à moribus seculi Augustinianæ desciverint, qui in suis erroribus defendendis ad Augustinum cæteroque Patres antiquos provocare audent, videre tandem ac Apostoliam fateri cogantur, etiam inviti.*

ad cap. 9.
p. m. 304.

CAPUT DECIMUM QUARTUM & QUINTUM.

De

Distinctione Episcopi & Presbyteri.

Bellarminus Augustino hic utitur & offensivè & defensivè, neutrum cum laude & aliquo suæ opinionis commodo, id quod breviter ostendendum. Ad prius pertinet, quod dum probare laborat, esse inter Episcopum & Presbyterum ex Jure Divino aliquam